

Evaluation of the Illustrations in the Persian Textbook for the First Grade of Elementary School

Zubair Samimi^{*1}, Sudabeh Jadgal², Jafar Bahadori Khosrowshahi³, Esmaeil Ghadri¹

1 .Assistant Professor, Department of Educational Psychology and Technology,
Chabahar International University, Chabahar, Iran.

2 .Master of Educational Technology, Chabahar International University, Chabahar, Iran

3 .Assistant Professor of Educational Psychology, Department of Educational
Sciences, Shahid Madani University of Azerbaijan, Tabriz, Iran.

ABSTRACT

The results of previous studies have shown that applying novelization teaching method can be an appropriate for improving students' academic and thinking skills. Accordingly, the aim of this study was to determine the effectiveness of the novelization teaching method on creativity and essay writing skills of elementary school students. The present research method was a semi-experimental, with a pre-test and post-test design and a control group. The statistical population consisted of all fifth-grade female elementary school students in Chabahar, Iran in 2023, among whin thirty eligible students entered the study through convenience sampling and were randomly assigned to the experimental and control groups (fifteen students in each group). Both groups completed the Abedi Creativity Assessment Questionnaire (Abedi, 1993) and the Essay Scoring Checklist (Vakil-ol-Tojar, 2016) in the pre-test and post-test stages.

The creative teaching method was implemented on the experimental group in six 60-minute sessions, each session twice a week. The control group also received the traditional classroom method. The results showed that there was a significant difference in both creativity and essay writing skills between the experimental and control groups in the post-test, after removing the pre-test effect ($p < 0.001$). Also, the creative teaching method improved 85% of students' creativity and 75% of students' essay writing skills.

Keywords:

Creativity, Creative
Teaching Method,
Essay Writing Skills.

1 .Corresponding
z.samimi@iuc.ac.ir✉

DOI: 10.48310/rpllp.2025.18999.1210

Received: 1404/01/19

Reviewed: 1404/02/28

Accepted: 1404/05/18

PP: 27

Citation (APA): samimi, Z and et al,. (2025). Determining the
The Journal of Theory and .effectiveness of Synectics teaching method
Practice in Teachers Education, 6(2), 57-74.
<https://doi.org/10.48310/rpllp.2025.18999.1210>

تعیین اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی دانش‌آموزان ابتدایی

زبیر صمیمی^{۱*}، سودابه جدگال^۲، جعفر بهادری خسروشاهی^۳، اسماعیل قدری^۱

۱. استادیار، گروه روانشناسی و تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار، چابهار، ایران.
۲. کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار، چابهار، ایران.
۳. استادیار روانشناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف: نتایج پژوهش‌های پیشین نشان داده است که استفاده از روش تدریس بدیعه‌پردازی می‌تواند به عنوان روش تدریس مناسبی برای بهبود مهارت‌های تحصیلی و تفکر دانش‌آموزان باشد. بر این اساس هدف این پژوهش تعیین اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی دانش‌آموزان ابتدایی بود. **روش‌ها:** روش پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان چابهار در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند. از بین آن‌ها سی نفر داوطلب واجد شرایط به صورت در دسترس وارد مطالعه شدند و به تصادف در گروه‌های آزمایش و گواه (هر گروه پانزده نفر) قرار گرفتند. هر دو گروه در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون، پرسشنامه سنجش خلاقیت عابدی (عابدی، ۱۳۷۲) و چک لیست نمره‌گذاری انشا (وکیل‌التجار، ۱۳۹۵) را تکمیل کردند. روش تدریس بدیعه‌پردازی روی گروه آزمایش به صورت شش جلسه شصت دقیقه‌ای و هر جلسه هفته‌ای دو بار اجرا شد. گروه گواه نیز شیوه مرسوم و سنتی کلاسی را دریافت کرد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس در نرم افزار SPSS نسخه ۲۷ صورت گرفت. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد در هر دو متغیر خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی بین گروه‌های آزمایش و گواه در پس‌آزمون، پس از حذف اثر پیش‌آزمون، تفاوت معناداری وجود داشت ($p < 0/01$). همچنین روش تدریس بدیعه‌پردازی ۸۵ درصد خلاقیت و ۷۵ درصد مهارت‌های انشانویسی دانش‌آموزان را بهبود بخشید. **نتیجه‌گیری:** براساس یافته‌های پژوهش نتیجه گرفته میشود، استفاده از روش تدریس بدیعه‌پردازی برای دانش‌آموزان ابتدایی، روش مناسبی برای بهبود خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی آنان است.

DOI:

10.48310/rpllp.2025.18999.1210

واژه‌های کلیدی:

خلاقیت

مهارت انشانویسی

روش تدریس بدیعه‌گویی

۱. نویسنده مسئول

z.samimi@iuc.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۲/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۱۵

شماره صفحات: ۲۷

مقدمه

یکی از ویژگی‌های اساسی دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی، آگاهی نسبی از رفتار خود و برخورداری از نیروی تفکر است؛ از این رو، برنامه‌های آموزشی این دوره باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که فرایند اندیشیدن، قدرت تحلیل و توانایی تفکر نقادانه را در آن‌ها تقویت کند (Pantale, 2024). مطالعه سیر تاریخی نظریه‌های تفکر نشان می‌دهد که برخی از صاحب‌نظران، تفکر را در سه قالب تفکر منطقی^۱، تفکر خلاق^۲ و تفکر انتقادی^۳ تقسیم کرده‌اند (Hofman, 2019). در این میان، خلاقیت از پیچیده‌ترین و برجسته‌ترین توانایی‌های ذهنی انسان در طول زندگی به‌شمار می‌آید (Karimov et al., 2023). افرادی که از سطوح بالاتری از خلاقیت برخوردار هستند، معمولاً میزان کمتری از افسردگی، اضطراب و تنیدگی را تجربه می‌کنند و از سلامت روانی بالاتری برخوردارند (Schwenke et al., 2021). علاوه بر این، امروزه تأثیر خلاقیت بر پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یک اصل پذیرفته‌شده و قطعی در نظر گرفته می‌شود (Nasution et al., 2023).

در کنار مهارت‌های تفکر، توانایی‌های زبانی-به‌ویژه «خواندن» و «نوشتن»- نیز از اهداف کلیدی دوره‌ی ابتدایی به‌شمار می‌روند. زبان، زیربنای تمامی آموخته‌ها و چهارچوب اصلی ارتباط انسانی است و شامل مهارت‌های «گوش‌دادن»، «گفتار»، «خواندن»، «نوشتن»، «درک مفهومی» و «خلاقیت زبانی» می‌شود (Burns & Siegel, 2018). پژوهشگران اعتقاد دارند که نوشتن نیز یکی از مهارت‌های بنیادین و ضروری برای یادگیری است که دامنه‌ی استفاده و کاربرد آن بسیار فراتر از ارائه‌ی صرف روش‌های آموزشی است. همچنین، محققان نوشتن را پس از خواندن، مهم‌ترین مهارت زبانی بیان داشته‌اند (Schillings et al., 2023).

در طی سالیان معاصر روش‌های مختلفی برای بهبود مهارت‌های خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی و نوشتن دانش‌آموزان استفاده شده است. یکی از این روش‌های مطرح، آموزش به روش بدیعه‌پردازی^۴ است (Ebrahimi et al., 2022). مدل بدیعه‌پردازی به‌معنای «هم‌آوایی عناصر نامرتب» است و بر پایه‌ی ایجاد قیاس‌ها و استعاره‌های هدفمند بنا شده است تا فرآیند آشنایی‌زدایی ذهنی و تحریک تفکر خلاق را ممکن سازد. ساختار شش‌مرحله‌ای این مدل شامل قیاس مستقیم، قیاس شخصی، قیاس مجدد، تعارض فشرده، تحلیل استعاری و بازنگری است که هر یک با هدف گشودن چارچوب‌های ذهنی دانش‌آموزان و ارتقای مهارت حل‌مسئله طراحی شده‌اند (Henanggil et al., 2022). پژوهش‌های مختلفی تأثیر این روش را بر بهبود مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان نشان داده‌اند (Sitepu, Rasoli & Esamorad, 2016). (2023).

-
1. logical thinking
 2. creative thinking
 3. critical thinking
 4. Synectics

در مجموع، خلاقیت و انشانویسی از مهم‌ترین و بااهمیت‌ترین مؤلفه‌هایی هستند که در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نقش بسزایی ایفا می‌کنند. بنابراین، به‌کارگیری مداخلات آموزشی هدفمند برای ارتقای این مهارت‌ها می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی در نظام آموزشی داشته باشد. در این راستا، روش بدیعه‌پردازی به‌عنوان یکی از مداخلات نوین آموزشی که قابلیت کاربرد در این حوزه را دارد، مطرح می‌شود. با این حال، مرور پیشینه‌ی پژوهشی نشان می‌دهد که مطالعات محدودی به بررسی تأثیر این روش پرداخته‌اند و پژوهش مستقیمی که به‌طور خاص به ارزیابی اثربخشی بدیعه‌پردازی بر هر دو مؤلفه‌ی خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی دانش‌آموزان ابتدایی پرداخته باشد، مشاهده نشده است. این خلاء پژوهشی، ضرورت انجام مطالعه‌ی حاضر را توجیه می‌نماید. بر این اساس، هدف اصلی این تحقیق، بررسی میزان تأثیر روش تدریس بدیعه‌پردازی بر بهبود سطح خلاقیت و توانایی انشانویسی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی تعیین شده است.

مبانی و پیشینه پژوهش

مهارت‌های نوشتن

علیرغم تعاریف متعددی که از نوشتن ارائه شده است، می‌توان به صورت بنیادی آن را اینگونه تعریف کرد: «فرآیند انتقال نظام‌مند اطلاعات، دیدگاه‌ها و برقراری ارتباط از طریق نشانه‌های نوشتاری استاندارد» (Celik, 2019). در این میان، جمله‌سازی به عنوان یکی از مؤلفه‌های کلیدی در توسعه مهارت نوشتاری محسوب می‌شود. تحول این مهارت در طول دوران رشد قابل مشاهده است؛ به طوری که در سال‌های اولیه زندگی، جملات عمدتاً خبری و کوتاه هستند، اما انتظار می‌رود دانش‌آموزان در دوره ابتدایی بتوانند جملات پیچیده‌تر و طولانی‌تری تولید کنند (Ruffini et al., 2024). مشکلات بیان نوشتاری افکار، امروزه به عنوان یکی از شایع‌ترین چالش‌های ارتباطی شناخته می‌شود. این مسئله تا حدی به این واقعیت بازمی‌گردد که مهارت نوشتاری پیچیده‌ترین شکل ارتباط زبانی محسوب می‌شود و در سیر تحول مهارت‌های زبانی، آخرین مرحله‌ای است که کودکان به تسلط نسبی در آن دست می‌یابند (Salas & Silvente, 2020). با این وجود، نوشتن را می‌توان عینی‌ترین و پایدارترین شکل ارتباط است که امکان ارزیابی نظام‌مند، ثبت دقیق و بازبینی اطلاعات را فراهم می‌سازد (Suteja & Setiawan, 2022).

خلاقیت

در ادبیات روانشناسی شناختی، خلاقیت به عنوان یک سازه چندبعدی و پیچیده تعریف می‌شود که متشکل از پنج مؤلفه به هم پیوسته است: نخست، توانایی تشخیص دقیق مسائل و نقص‌های موجود در سیستم‌ها یا فرآیندها؛ دوم، ظرفیت تولید ایده‌های نوآورانه و خارج از چارچوب‌های مرسوم؛ سوم، مهارت در کشف و ایجاد ارتباطات غیرمعمول و بدیع بین مفاهیم به ظاهر نامرتبط؛

چهارم، قابلیت ساخت فرضیه‌های بدیع و چالش‌برانگیز؛ و پنجم، توانایی نظام‌مند در آزمودن، اصلاح و نهایتاً به کارگیری عملی این ایده‌ها (Higgins & Moeed, 2017). پژوهش‌های گسترده در حوزه علوم شناختی نشان می‌دهد که افراد خلاق از طریق توسعه دو قابلیت بنیادین - یعنی تفکر واگرا (توانایی تولید راهکارهای متعدد برای یک مسئله) و انعطاف‌پذیری شناختی (قابلیت تغییر چارچوب‌های ذهنی) - این توانایی را کسب می‌کنند که در موقعیت‌های پیچیده و مبهم، راهکارهای مؤثر و گاه غیرمتعارفی ارائه دهند و با نقائص موجود به شکل مطلوبی به خوبی کنار می‌آید (Raximovich & Solijonovich, 2022). این ویژگی‌های شناختی نه تنها حل مسئله را تسهیل می‌کند، بلکه امکان سازگاری مؤثر با تغییرات محیطی سریع را نیز فراهم می‌آورد و باعث ارتقای عزت نفس، رضایت مندی فردی و تعالی انسان می‌گردد.

روش تدریس بدیعه‌پردازی

الگوی «بدیعه‌پردازی» به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین روش‌های تدریس فعال، نخستین بار توسط ویلیام گوردون و همکارانش در مرکز مطالعات خلاقیت کمبریج طراحی و توسعه یافت (Muayah et al., 2023). این الگو با اتکا بر مبانی روانشناسی شناختی و هنرهای خلاقانه، چهارچوبی نظام‌مند برای شکستن الگوهای تفکر متعارف و تسهیل فرآیند ایده‌پردازی ارائه می‌دهد. ماهیت پارادوکسیکال این روش - که ترکیبی از عناصر منطقی و غیرمنطقی است - به یادگیرندگان امکان می‌دهد از زاویه‌ای کاملاً نوین به مسائل نگاه کنند (Anwar et al., 2022).

مکانیزم اجرایی الگو در چهار گام اساسی

۱. **مرحله قیاس مستقیم:** در این فاز، یادگیرندگان با استفاده از تکنیک‌های استعاری، مفاهیم انتزاعی را به مصداق‌های ملموس مرتبط می‌سازند. به عنوان مثال، مقایسه «دموکراسی» با «ارکستر سمفونیک» که در آن هر ساز نقشی منحصر به فرد دارد اما در نهایت هماهنگی ایجاد می‌کند.

۲. **مرحله قیاس شخصی:** این مرحله از تکنیک‌های روان‌درمانی اقتباس شده است، جایی که یادگیرنده باید خود را جای مفهوم مورد نظر بگذارد. مثلاً «اگر من یک کوه‌بوم، چه احساسی داشتم؟» این تکنیک درک عمیق‌تری از مفاهیم ایجاد می‌کند.

۳. **تعارض فشرده:** در این مرحله یادگیرندگان باید تناقض‌های ظاهری بین مفاهیم را شناسایی و فرمول‌بندی کنند. مثلاً «چگونه می‌توان هم شفاف بود هم مرموز؟» این مرحله منجر به تفکر پارادوکسیکال می‌شود.

۴. **بازطراحی نهایی:** در این فاز، تمامی استعاره‌ها و تناقض‌های تولید شده مجدداً در چارچوب مسئله اصلی بازبینی و ترکیب می‌شوند (Henanggil et al., 2022).

مطالعات نوروساینس نشان می‌دهد این روش با فعال‌سازی همزمان نیمکره‌های چپ (تفکر تحلیلی) و راست (تفکر خلاق) مغز، منجر به شکل‌گیری مسیرهای عصبی جدید می‌شود. پژوهش‌های میدانی در کلاس‌های درس نشان داده‌است استفاده از این روش طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای می‌تواند تا ۴۰٪ بر میزان خلاقیت و ۳۵٪ بر عمق تحلیل‌های دانش‌آموزان بیفزاید (Ula et al., 2022).

کاربردهای آموزشی

- تدریس مفاهیم انتزاعی در فلسفه و ادبیات
- حل مسائل پیچیده در علوم پایه
- پرورش مهارت‌های نوشتاری خلاق
- توسعه تفکر طراحی در درس‌های فنی

این روش به ویژه در سنین ۱۰ تا ۱۵ سال که اوج شکل‌گیری تفکر انتزاعی است، بیشترین تأثیر را دارد. البته موفقیت آن مستلزم آموزش معلمان در تکنیک‌های تسهیل‌گری و ایجاد فضای امن برای ابراز ایده‌های غیرمعارف است (Ebrahimi et al., 2022).

کاربست بدیعه‌پردازی بر خلاقیت

روش تدریس بدیعه‌پردازی با استفاده از فعالیت‌های استعاره‌ای، ساختاری را به وجود می‌آورد که دانش‌آموزان به وسیله آن می‌توانند خود را از فعالیت‌های روزانه رها سازند و در موقعیتی قرار دهند که موجب تقویت تفکر انتقادی آن‌ها شود. برای تمرین روش بدیعه‌پردازی از سه نوع قیاس: قیاس شخصی، قیاس مستقیم و تعارض فشرده استفاده می‌شود (Henanggil et al., 2022). بدیعه‌پردازی به منظور افزایش خلاقیت و دانش‌آموزان تدوین و طراحی می‌شود. مشارکت دانش‌آموزان در تجربه بدیعه‌پردازی موجب تقویت احساس و روابط اجتماعی مطلوب در بین آن‌ها می‌شود. روش بدیعه‌پردازی می‌تواند دانش‌آموزان را در نگارش خلاق، کشف مسائل اجتماعی، حل مسئله و گسترش چشم‌انداز مفهومی کمک کند که این امر می‌تواند منجر به پرورش تفکر انتقادی در آنان نیز شود (Abed et al., 2015). همچنین بهره‌گیری از الگوی بدیعه‌پردازی می‌تواند این توانایی را در دانش‌آموزان رشد دهد که در برخورد با مسائل و مشکلات، هنگامی که تغییر شکل داده و یا از بعد دیگری مطرح می‌کنند، جهت فکر خود را تغییر داده و با مسئله همسو شوند. این موضوع برخلاف نظر و عمل تعداد زیادی از مربیان است؛ چراکه بسیاری از معلمان همواره شاگردان را تشویق می‌کنند تا سؤالات را عیناً همانند متن کتاب پاسخ دهند و به همان الگوهای پیش‌بینی‌شده توجه نمایند. نتیجه این روش، رشد دانش‌آموزان قالبی و غیرقابل انعطاف است که به این مهم باید با توجیهات لازم و آموزش‌های مناسب مربیان، معلمان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت توجه خاص مبذول شود.

به هر حال، تمام پژوهش‌هایی که بر اثربخشی شیوه‌های نوین آموزشی (بدیعه‌پردازی) تأکید دارند، به این نتیجه رسیده‌اند که کاربرد قیاس‌ها (بر اساس شباهت‌ها، تفاوت‌ها، روابط، محاسن و معایب) نسبت به شیوه‌های سنتی آموزش، ضمن افزایش چشم‌گیری در فرایند یادگیری، تفکر و خلاقیت دانش‌آموزان (قابلیت سیالی، انعطاف‌پذیری، ایده‌پردازی، بسط و اصالت) موجب تقویت نگرش مثبت، همدلی، شادی، لذت و نشاط در بین دانش‌آموزان می‌گردد (Komaria Wicaksono, 2022).

نتایج برخی از پژوهش‌ها به اثربخشی این شیوه تدریس بر بهبود مهارت‌های تحصیلی و خلاقیت اشاره داشته‌اند؛ برای مثال، نتایج پژوهش جعفری کمانگر و فروغی اثربخشی این روش تدریس را بر انشانویسی نشان داده است (Jafarikamangar Foroghi, 2020). رسولی و عیسی‌مراد نشان دادند که روش تدریس فعال بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر بوده است (Rasoli Esamorad, 2016). در پژوهشی دیگر، کوماریا و ویکاکسون نشان دادند که دوره آموزش تدریس بدیعه‌پردازی منجر به بهبود خلاقیت و مهارت‌های فرانشاخت دانش‌آموزان می‌گردد (Komaria Wicaksono, 2022). عابد و همکاران نشان دادند که روش تدریس بدیعه‌پردازی بر تفکر خلاق و مهارت‌های حل مسئله دانش‌آموزان تأثیرگذار است (Abed et al., 2015). انور و همکاران نیز نشان دادند که استفاده از الگوی بدیعه‌پردازی بر بهبود مهارت‌های نوشتن اثرگذار است (Anwar et al., 2022).

کاربست بدیعه‌پردازی بر مهارت‌های نوشتن

تدریس الگوی بدیعه‌پردازی به‌طور قابل‌توجهی می‌تواند بر افزایش قابلیت روانی یا سیالی پاسخ‌های دانش‌آموزان تأثیرگذار باشد. این شیوه آموزشی به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد تا ایده‌ها و پاسخ‌های متنوعی در ارتباط با موضوعات جدید ارائه دهند، حتی اگر قبلاً با آن‌ها آشنا نبوده باشند. این امر به‌ویژه در زمینه انشا که نیازمند خلاقیت و سیالی روانی بیشتری است، نمود بارزتری پیدا می‌کند (Jafarikamangar Foroghi, 2020).

معلمان می‌توانند با استفاده از روش بدیعه‌پردازی و قیاس‌هایی که در این روش وجود دارد، به پرورش خلاقیت دانش‌آموزان بپردازند. این امر به‌خصوص در بهبود توانایی‌های انشای آنان مؤثر است. تدریس طبق الگوی بدیعه‌پردازی همچنین منجر به افزایش قابلیت ابتکار در پاسخ‌ها، ایده‌ها و فعالیت‌های دانش‌آموزان می‌شود. به عبارت دیگر، بهره‌گیری از این الگو زمینه را برای بروز ایده‌های ابتکاری انشا در دانش‌آموزان فراهم می‌کند. این موضوع یکی از اهداف اصلی نظام تعلیم و تربیت کنونی، به‌ویژه در زمینه انشا، در اکثر نظام‌های آموزشی است (Rasoli Esamorad, 2016). شیوه‌های نوین آموزشی مانند بدیعه‌پردازی، موجب نوشتن خلاق در کلاس درس می‌شوند؛ یعنی باعث پرورش و توسعه مهارت‌هایی نظیر حل مسئله، جستجوگری، درک عمیق، بیان خلاق و بروز افکار جدید می‌گردند. همچنین این شیوه‌ها بر اساس یافته‌های

جدید، قدرت تحلیل، تفکر و خلاقیت دانش‌آموزان را به چالش می‌کشند و موجب تقویت مهارت‌های نوشتاری این گروه از دانش‌آموزان می‌شوند (Habibikaleybar et al., 2019).

بخش قابل‌توجهی از مطالعات اخیر به بررسی کاربرد مدل بدیعه‌پردازی در تقویت مهارت‌های نگارشی دانش‌آموزان پرداخته‌اند. پژوهش معابا و همکاران با استفاده از «داستان‌سرایی دیجیتال» در بستر برنامه کین مستر (KineMaster) نشان داد که ترکیب ابزارهای دیجیتال با ساختار بدیعه‌پردازی باعث ارتقاء معنی‌دار توانایی‌های انشائی و خلاقیت نوشتاری می‌شود (Muayah et al., 2023). همچنین سایپو (۲۰۲۳) در بررسی راهبردهای یادگیری بدیعه‌پردازی در مدارس متوسطه نشان داد که به‌کارگیری این مدل در فعالیت‌های نوشتاری، انگیزش و خلاقیت گردش نوشتاری را بهبود می‌بخشد (Sitepu, 2023).

به طور کلی، استفاده از الگوی بدیعه‌پردازی در آموزش می‌تواند به عنوان یک ابزار مؤثر برای تقویت مهارت‌های نگارشی و خلاقیت دانش‌آموزان در نظر گرفته شود.

روش

پژوهش حاضر، نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه‌آماري پژوهش حاضر را تمامی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان چابهار در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند. از طریق نمونه‌گیری در دسترس، ۳۰ نفر از این دختران دارای ملاک‌های ورود و خروج، از بین دو مدرسه ابتدایی شهر چابهار به‌طور داوطلب، پس از کسب مجوز از سازمان آموزش و پرورش و مراجعه به این مدارس و تشریح اهداف پژوهش برای مربیان این کودکان و همچنین آگاهی به والدین آن‌ها، به عنوان نمونه پژوهش وارد مطالعه شدند و براساس گمارش تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و گواه قرار گرفتند. برای پژوهش‌هایی از نوع آزمایشی و علی مقایسه‌ای، حجم نمونه حداقل پانزده نفر در هر گروه توصیه می‌شود (Delavar, 2019). ملاک‌های ورود آزمودنی‌ها به پژوهش عبارت بود از: عدم شکست تحصیلی در دو سال پایانی، توانایی برقراری ارتباط با دیگر اعضای گروه، علاقه‌مندی به شرکت در پژوهش و توانایی هماهنگی برنامه کلاسی با برنامه جلسات. ملاک‌های خروج از پژوهش عبارت بود از: غیبت بیش از دو جلسه و رعایت نکردن قوانین گروه. از هر دو گروه، پرسشنامه خلاقیت عابدی (Abedi, 1993) برای سنجش خلاقیت و پرسشنامه مهارت‌های انشائی وکیل‌التجار (Vakilaltojar, 2017) برای سنجش مهارت‌های انشائی نویسی به عنوان پیش‌آزمون گرفته شد. بعد از انجام پیش‌آزمون، روش تدریس بدیعه‌پردازی برای گروه آزمایش در ۶ جلسه هفته‌ای دو روز و هر جلسه به مدت ۶۰ دقیقه براساس برنامه تدریس بدیعه‌پردازی حبیبی کلیر و همکاران اجرا شد (Habibikaleybar et al., 2019). گروه گواه طی این مدت آموزش مرسوم و سنتی کلاسی را دریافت کرد. پس از اتمام جلسات آموزشی، پس‌آزمون روی هر دو گروه انجام گرفت. در این پژوهش، موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه و تضمین حریم خصوصی و رازداری

رعایت شد. همچنین زمان شرکت در پژوهش، شرکت‌کنندگان درباره خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند. به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه می‌ماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد. پس از پایان پژوهش، به منظور حفظ موازین اخلاقی، برخی از روش‌های تدریس بدیعه‌پردازي انجام گرفته در گروه آزمایش، برای گروه گواه نیز اجرا شد.

ابزارها

برای جمع‌آوری داده‌ها ابزارها و جلسات آموزشی زیر در پژوهش به کار رفت.

- پرسش‌نامه سنجش خلاقیت عابدی: این پرسش‌نامه توسط عابدی در سال ۱۳۷۲ در تهران ساخته شد و شصت سؤال دارد (Abedi, 1993). هر سؤال دارای سه گزینه پاسخ الف، ب و ج است که نمره ۱، ۲ و ۳ به آن‌ها تعلق می‌گیرد. دامنه نمره کل خلاقیت هر آزمودنی بین ۶۰ و ۱۸۰ است. در کل، نمره کسب‌شده هر چه به ۱۸۰ نزدیک‌تر باشد، نشان‌دهنده خلاقیت بیشتر است. این پرسش‌نامه چهار مؤلفه سیالی (با ۲۲ سؤال)، بسط (با ۱۱ سؤال)، ابتکار (با ۱۶ سؤال) و انعطاف‌پذیری (با ۱۱ سؤال) را اندازه‌گیری می‌کند (۲۵). به منظور بررسی پایایی، آلفای کرونباخ برای مؤلفه سیالی ۰/۷۵، مؤلفه ابتکار ۰/۶۷، مؤلفه انعطاف‌پذیری ۰/۶۱ و مؤلفه بسط ۰/۶۱ محاسبه شد. ضرایب همبستگی بین نمرات چهارگانه آزمون سنجش خلاقیت و نمرات درسی همگی در سطح معناداری ۰/۰۱ معنادار به دست آمد و بین حداکثر ۰/۲۱۵ (بین نمرات ریاضیات و نمره مؤلفه ابتکار) و حداقل ۰/۰۵۴ (بین نمره ریاضی و نمره مؤلفه انعطاف) در نوسان بود که روایی پذیرفتنی پرسش‌نامه را نشان داد. ضریب همبستگی بین نمره‌های مؤلفه‌های پرسش‌نامه سنجش خلاقیت عابدی و نمرات مؤلفه‌های آزمون دانشگاه دوستو بین ۰/۵۴۹ (همبستگی بین مؤلفه سیالی آزمون سنجش خلاقیت و مؤلفه سیالی آزمون دانشگاه دوستو) تا ۰/۱۹۹ (همبستگی بین مؤلفه انعطاف‌پذیری آزمون سنجش خلاقیت و مؤلفه انعطاف‌پذیری آزمون دانشگاه دوستو) در نوسان بود که مشخص کرد روایی پرسش‌نامه پذیرفتنی است (Abedi, 1993).

- چک لیست نمره‌دهی انشای نویسی: این چک لیست توسط وکیل‌التجار در سال ۱۳۹۵ برای نمره‌دهی به کیفیت نوشتن و انشا ساخته شد (Vakilaltojar, 2017). این چک لیست دارای ۸ سؤال است که وضعیت انشا را در سه بعد کیفیت ساختار (آغاز و انجام مناسب، نظم منطقی بین بندها، ساخت جملات صحیح با توجه به نقش کلمات، ارتباط جملات با هم و استفاده از حروف ربط مناسب)، بعد کاربرد واژگان (استفاده از کلمات مناسب و به‌جا، استفاده نکردن از کلمات تکراری، کلیشه‌ای و نامفهوم) و بعد محتوا (پرداختن به جزئیات موضوع، استفاده از شعر، تمثیل، ضرب‌المثل، طنز و...، متن مناسب و مرتبط با موضوع) ارزیابی می‌نماید. هر سؤال از سه قسمت الف، ب و ج تشکیل شده است. یک نمونه از سؤال مربوط به بعد ساختار به شرح زیر می‌باشد: "آیا جملات دانش‌آموز در انشا با هم مرتبط است؟ الف) جملات به وسیله حرف

رابط مناسب به هم مرتبط شده‌اند (۲ نمره)، ب) در بعضی جملات حروف ربط مناسب به کار برده شده است (۱ نمره)، ج) در ساخت جملات از حرف ربط مناسب استفاده نشده است (۰ نمره). "حداقل نمره در این پرسشنامه ۰ و حداکثر ۲۰ می‌باشد. نمره بالاتر نشان‌دهنده مهارت‌های بالاتر انشا می‌باشد (Vakilaltojar, 2017). برای به دست آوردن روایی این پرسشنامه از نظر متخصصان استفاده شد، به این صورت که بر اساس نظر استاد راهنما و معلمان مربوطه به عنوان کارشناسان، آزمون انشا به عنوان ابزار مناسب برای سنجش پیش‌آزمون و پس‌آزمون انتخاب گردید و همچنین بر طبق نظر ایشان از موضوع توصیفی به جای توضیحی برای عنوان انشا استفاده شد تا سنجش به شکل صحیح‌تری انجام گیرد و روایی آن به تأیید رسید. همچنین جهت تأیید پایایی آزمون، هنگام تصحیح برگه‌ها از سه نفر مصحح که از معلمان کلاس‌های مورد آزمایش نبودند استفاده شد تا با دیدگاه‌های گوناگون و البته مطابق با چک لیست، اوراق را تصحیح نموده و در انتها میانگین نمرات آن‌ها تعیین گردد و از سوگیری تحقیق کاسته شود (Vakilaltojar, 2017).

- روش تدریس بدیعه‌پردازی: برنامه حاضر برگرفته از پروتکل روش تدریس بدیعه‌پردازی حبیبی کلیر و همکاران (Habibi Kaleybar et al., 2019) بود که روایی محتوایی آن توسط سه نفر از اعضای هیئت علمی گروه روان‌شناسی و سه نفر از اعضای هیئت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان به تأیید رسیده است. مداخله توسط نویسنده اول به صورت گروهی در شش جلسه یک‌ساعته (هفته‌ای دو جلسه) اجرا شد که محتوای آن در ذیل اشاره شده است:

جدول ۱. اهداف و محتوای روش تدریس بدیعه پردازی به تفکیک جلسات (Habibikaleybar et al., 2019)

جلسات	اهداف	محتوا
اول	توصیف شرایط حاضر یا موجود	معلم دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا موقعیت جدید را آن‌چنان که می‌بینند، توصیف و تشریح کنند.
دوم	قیاس مستقیم	معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد به قیاس مستقیم دست بزنند، گاه معلم ارائه کننده نمونه مورد قیاس است و گاه خود دانش‌آموزان آن را ارائه می‌کنند.
سوم	قیاس شخصی	دانش‌آموزان موضوع را با خود مقایسه می‌کنند.
چهارم	تعارض فشرده	دانش‌آموزان بر اساس قیاس مستقیم و شخصی خویش، تعارض‌های متراکم پیشنهاد و یکی را انتخاب می‌کنند.
پنجم	قیاس مستقیم	بر اساس تعارض فشرده، بار دیگر دانش‌آموزان قیاس‌های مستقیم را ارائه داده و از بین آنها یکی را انتخاب می‌کنند.

ششم	بررسی	دانش‌آموزان بار دیگر به مسئله ای که در ابتدا مطرح بود رجوع می‌کنند و از قیاس نهایی و همچنین سایر مراحل بهره می‌گیرند.
	مجدد تکلیف	
	اولیه	

در تحقیق حاضر، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ انجام شد. برای تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده گردید و پیش‌فرض‌های لازم برای این آزمون‌ها نیز رعایت شد. این پیش‌فرض‌ها شامل نرمال بودن توزیع داده‌ها بود که با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنف بررسی شد. همچنین، همگنی واریانس‌های خطا با استفاده از آزمون لون مورد ارزیابی قرار گرفت. به منظور بررسی پیش‌فرض همگنی شیب خطوط رگرسیونی، اثر متقابل گروه و پیش‌آزمون در مدل رگرسیون در سطح معناداری ۰/۰۵ مورد بررسی قرار گرفت. این مراحل به منظور اطمینان از اعتبار نتایج و دقت تحلیل‌ها انجام شد.

یافته‌ها

با توجه به ویژگی‌های توصیفی سن شرکت‌کنندگان در پژوهش، در مجموع سی آزمودنی (پانزده نفر در گروه آزمایش و پانزده نفر گروه گواه) در پژوهش شرکت کردند که میانگین سنی و انحراف معیار شرکت‌کنندگان گروه آزمایش $11/68 \pm 1/1$ و میانگین سنی شرکت‌کنندگان گروه گواه $11/31 \pm 1/2$ بود.

جدول ۱. ویژگی‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	مرحله	گروه آزمایش (n=۱۵)		گروه گواه (n=۱۵)	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
خلاقیت	پیش‌آزمون	۷۱/۲۰	۲/۰۷	۷۱/۵۳	۲/۴۱
	پس‌آزمون	۸۷/۸۰	۲/۹۷	۷۳/۰۲	۱/۶۲
مهارت‌های انشانویسی	پیش‌آزمون	۱۲/۰۷	۱/۰۱	۱۱/۸۰	۱/۳۲
	پس‌آزمون	۱۴/۹۳	۱/۲۲	۱۱/۲۰	۰/۹۴

در جدول ۱، میانگین و انحراف معیار متغیرهای خلاقیت و مهارت‌های انشانویسی به ترتیب برای گروه آزمایش و گواه در مراحل ارزیابی (پیش‌آزمون و پس‌آزمون) ارائه شده است. میانگین‌های این جدول نشان می‌دهد از مرحله‌ی پیش‌آزمون تا پس‌آزمون، شرکت‌کنندگان گروه آزمایش افزایش نمره‌ی بیشتری را در مهارت‌های انشانویسی و خلاقیت در مقایسه با گروه گواه تجربه کرده بودند. برای بررسی معناداری این تغییرات نمرات، از آزمون استنباطی تحلیل کوواریانس استفاده شده است که در ادامه، نتایج آن ارائه می‌شود.

قبل از اجرای آزمون تحلیل کوواریانس، به منظور بررسی رعایت پیش فرض‌های لازم، از آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف و لون استفاده شد. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای توزیع متغیرهای پژوهش در مرحله‌ی پس‌آزمون نشان داد که فرض نرمال بودن توزیع متغیرها رد نشد ($p > 0/05$). در بررسی پیش فرض همگنی واریانس‌های خطا نیز از آزمون لون استفاده شد. نتایج این آزمون مشخص کرد که فرض همگنی واریانس‌ها رد نشد ($p > 0/05$). بررسی همگنی شیب خطوط رگرسیونی نیز نشان داد که پیش فرض همگنی شیب خطوط رگرسیونی، مبنی بر معنادار نبودن اثر متقابل گروه-پیش‌آزمون، رد نشد ($p > 0/05$). بنابراین، پیش فرض‌های لازم به منظور اجرای آزمون تحلیل کوواریانس برقرار بود.

جدول ۲. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس در متغیرهای پژوهش

متغیر	F	درجه آزادی	مقدار احتمال	مجذور اتا
خلاقیت	۱۴۳/۸۴	(۱، ۲۷)	$< 0/001$	۰/۸۵
مهارت‌های انشائویی	۸۳/۲۲	(۱، ۲۷)	$< 0/001$	۰/۷۵

نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری برای هریک از متغیرهای پژوهش در جدول ۲ نشان داد، در همه متغیرها بین گروه‌های آزمایش و گواه در پس‌آزمون، بعد از حذف اثر پیش‌آزمون تفاوت معناداری وجود داشت ($p < 0/001$). روش تدریس بدیعه پردازی ۸۵ درصد خلاقیت و ۷۵ درصد مهارت‌های انشائویی را افزایش داد.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر، تعیین اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی بر مهارت‌های انشائویی و خلاقیت دانش‌آموزان ابتدایی بود. نتایج تحلیل کوواریانس مشخص کرد، روش تدریس بدیعه‌پردازی موجب بهبود مهارت‌های انشائویی و خلاقیت در آزمودنی‌های گروه آزمایش شد. نتایج این پژوهش با مطالعات زیر همسوست: رسولی و عیسی‌مراد نشان دادند که روش تدریس فعال بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر بوده است (Rasoli & Esamrad, 2016). کوماریا و ویکاکسون نشان دادند که دوره‌ی آموزش تدریس بدیعه‌پردازی منجر به بهبود تفکر خلاق و مهارت‌های فراشناخت دانش‌آموزان می‌گردد (Komaria & Wicaksono, 2022). عابد و همکاران نشان دادند که روش تدریس بدیعه‌پردازی بر تفکر خلاق و مهارت‌های حل مسئله‌ی دانش‌آموزان تأثیرگذار است (Abed et al., 2015). جعفری‌کمانگر و فروغی نشان دادند که روش تدریس بدیعه‌پردازی بر مهارت‌های انشائویی دانش‌آموزان ابتدایی اثرگذار است (Jafarikamangar & Foroghi, 2020). انور و همکاران نشان دادند که استفاده از الگوی بدیعه‌پردازی بر بهبود مهارت‌های نوشتن اثرگذار است (Anwar et al., 2022).

در این راستا می‌توان این‌گونه استدلال کرد که آموزش بدیعه‌پردازی مهارت‌های خلاقانه‌ی دانش‌آموزان، نظیر قابلیت پیش‌بینی و فرضیه‌سازی را تقویت می‌کند. از طرف دیگر، با تدریس

دروس به این سبک، روحیه‌ی همکاری مابین اعضای یک کلاس شکل می‌گیرد. بدیعه‌پردازی باعث می‌شود تا توانایی‌های بالقوه‌ی افراد به‌کار گرفته شوند و همچنین خلاقیت آن‌ها نیز شکوفا شود (Rasoli & EsaMorad, 2016). شاگردان کلاس درس با این شیوه احساس می‌کنند که به توانمندی‌ها و علایق آن‌ها توجه شده است؛ امری که منجر به بهبود یکی دیگر از مؤلفه‌های تفکر انتقادی، یعنی خلاقیت می‌شود. همچنین در این سبک، نیازهای دانش‌آموزان نیز سنجش خواهد شد (Abed et al., 2015). خلاقیت به‌وسیله‌ی فعالیت‌های استعاره‌ای روش تدریس بدیعه‌پردازی، تبدیل به جریانی آگاهانه می‌شود. فعالیت‌های استعاره‌ای، فرآیند مقایسه‌ی یک چیز یا نظر با چیز یا نظر دیگر به‌خاطر اشتراک و مشابهت است.

در تبیین اثرگذاری تدریس بدیعه‌پردازی بر مهارت‌های نوشتن و انشانویسی دانش‌آموزان می‌توان این‌گونه استدلال کرد که پرداختن به روش تدریس بدیعه‌پردازی، به دلیل استفاده از قیاس و استعاره، می‌تواند ذهن دانش‌آموزان را به سمت تصویرسازی و استفاده‌ی بیشتر از قوه‌ی تخیل هدایت کند. با توجه به رابطه‌ی تنگاتنگی که انشا با تخیل افراد دارد، این روش می‌تواند در ساخت فضایی تخیلی، پرورش ذهن خلاق و خلق تصاویر ذهنی مؤثر باشد. آشنایی‌زدایی نهادینه‌شده در بدیعه‌پردازی که گوردون به آن اشاره داشت، به دانش‌آموز کمک می‌کند که از فضای واقعی پیرامون خویش بیرون رود و ساخت جدیدی را در واژگان تصویری و خارج از کلیشه تجربه کند (Muayah et al., 2023).

همچنین این روش، با تمرکز بر قیاس مستقیم، تعارض فشرده و بازتعریف مسئله، به دانش‌آموزان کمک کرد تا ایده‌های خود را سازمان‌دهی کنند، از کلیشه‌های زبانی فاصله بگیرند و با بهره‌گیری از عناصری مانند تمثیل و طنز، محتوای انشاهای خود را غنی‌تر سازند. این فرآیند نه‌تنها مؤلفه‌های خلاقیت (سیالی، ابتکار و انعطاف‌پذیری) را تقویت کرد، بلکه بهبود قابل‌توجهی در ساختار جملات، کاربرد واژگان و انسجام محتوایی نوشته‌های دانش‌آموزان ایجاد نمود (Komaria & Wicaksono, 2022).

از دیدگاه نظری، این پژوهش از چارچوب روان‌شناسی شناختی حمایت می‌کند که بر نقش تفکر قیاسی و حل تعارض در پرورش خلاقیت تأکید دارد. بدیعه‌پردازی با تبدیل مفاهیم انتزاعی به موقعیت‌های ملموس، به دانش‌آموزان امکان داد تا ارتباطات نوین بین ایده‌ها را کشف کنند؛ امری که مستقیماً با افزایش نمرات مؤلفه‌های ابتکار و انعطاف‌پذیری در پرسش‌نامه‌ی خلاقیت عابدی مرتبط است. همچنین، بهبود مهارت‌های انشانویسی را می‌توان به نقش این روش در تقویت سازمان‌دهی ذهنی و خودتنظیمی دانش‌آموزان نسبت داد؛ مهارت‌هایی که برای تولید متن منسجم و هدفمند ضروری هستند (Anwar et al., 2022).

در مجموع، براساس یافته‌های پژوهش نتیجه گرفته می‌شود که روش تدریس بدیعه‌پردازی برای دانش‌آموزان ابتدایی، روشی مناسب برای بهبود مهارت‌های انشانویسی و خلاقیت آنان است. در این راستا، آموزش بدیعه‌پردازی می‌تواند به‌عنوان یک ابزار مؤثر در کلاس‌های درس مورد

استفاده قرار گیرد. معلمان می‌توانند با طراحی فعالیت‌های گروهی و فردی، فضایی را ایجاد کنند که دانش‌آموزان بتوانند آزادانه ایده‌های خود را بیان کنند و از بازخورد هم‌کلاسی‌ها بهره‌مند شوند. این نوع تعاملات نه تنها به تقویت مهارت‌های اجتماعی کمک می‌کند، بلکه به دانش‌آموزان یاد می‌دهد که چگونه نظرات دیگران را مورد بررسی قرار دهند و از آن‌ها الهام بگیرند. علاوه بر این، بدیهه‌پردازی می‌تواند به تقویت اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان در نوشتن کمک کند. زمانی که آن‌ها می‌بینند که ایده‌هایشان ارزشمند است و مورد توجه قرار می‌گیرد، تمایل بیشتری برای نوشتن و بیان نظرات خود پیدا می‌کنند. این امر به‌ویژه برای دانش‌آموزانی که ممکن است در زمینه‌ی نوشتن احساس عدم اطمینان کنند، بسیار حائز اهمیت است.

اما برای دستیابی به تصویر روشن‌تری از یافته‌های پژوهش حاضر، به برخی از محدودیت‌های آن نیز اشاره می‌شود. نمونه‌ی پژوهش حاضر فقط به دانش‌آموزان دختر پایه‌ی پنجم ابتدایی شهرستان چابهار محدود شد؛ بنابراین، تعمیم نتایج به گروه‌های دیگر مانند سایر دانش‌آموزان مناطق و دانش‌آموزان پسر و... به راحتی امکان‌پذیر نیست و باید با احتیاط صورت گیرد. از دیگر محدودیت‌های پژوهش، نمونه‌گیری در دسترس و جمع‌آوری اطلاعات براساس مقیاس‌های خودگزارش‌دهی بود که این گزارش‌ها به دلیل دفاع‌های ناخودآگاه، تعصب در پاسخ‌دهی و شیوه‌های معرفی شخصی، مستعد تحریف است. به‌علاوه، در این پژوهش، پیگیری نتایج بعد از اجرای پس‌آزمون مقدور نبود و بنابراین می‌توان از آن به‌عنوان محدودیت زمانی یاد کرد. پیشنهاد می‌شود در آینده، پژوهش‌هایی با نمونه‌های بزرگ‌تر انجام شود.

تعارض منافع

پژوهش حاضر هیچ‌گونه تعارض منفعی با هیچ سازمانی ندارد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان مقاله نقش یکسانی در طراحی، مدیریت طرح، مفهوم‌سازی، اجرا، تحلیل و تفسیر داده‌ها، تهیه‌ی پیش‌نویس، بازبینی و اصلاح، ویراستاری و نهایی‌سازی مقاله داشتند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از زحمات تمامی عزیزانی که در اجرای پژوهش یاری‌رساندند، تشکر و قدردانی کنند.

منابع

- ابراهیمی، احمد میرشاه‌جعفری، سید ابراهیم و ربانی خوراسگانی، علی (۱۴۰۱). شناسایی و تبیین بایسته‌های راهبرد یاددهی- یادگیری بدیعه‌پردازی، متناسب با ویژگی‌های نسلی دانشجویان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹. *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی*، ۲۸(۲)، ۶۵-۹۶.
- جعفری کمانگر، فاطمه و فروغی، عبدالحکیم (۱۳۹۸). مقایسه اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی با سنتی بر درس انشای دوره ابتدایی. *نظریه و عمل در تربیت معلمان*، ۵(۸)، ۷۴-۴۷.
- حبیبی کلیدر، رامین؛ فرید، ابوالفضل و بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۸). تأثیر تدریس بدیعه‌پردازی و الگوی چرخه یادگیری هفت‌مرحله‌ای بر بهبود تفکر خلاق دانش‌آموزان. *تدریس پژوهی*، ۷(۱)، ۱۸۸-۱۷۳.
- دلاور، علی (۱۳۹۸). روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. انتشارات ویرایش.
- رسولی، یوسف و عیسی مراد، ابوالقاسم (۱۳۹۵). اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. *ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۱(۶)، ۱۷۴-۱۵۷.
- عابدی، جمال (۱۳۷۲). خلاقیت و شیوه‌ای نو در اندازه‌گیری آن. *پژوهش‌های روان‌شناختی*، ۲(۲-۱)، ۴۶-۵۴.
- وکیل التجار، بتول (۱۳۹۵). *تأثیر قصه‌گویی بر مهارت‌های نوشتن (انشا نویسی) دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی

References

- Abed, S., Davoudi, A. H. M., & Hoseinzadeh, D. (2015). The effect of synectics pattern on increasing the level of problem solving and critical thinking skills in students of Alborz province. *WALIA journal*, 31(1), 110-118. [Link] [In Persian]
- Abedi, J. (1993). Creativity and new ways of measuring it. *Journal Psychological Research*, 2(1&2):54-46. [In Persian] <https://www.si.d.ir/paper/425227/fa>
- Anwar, N., Adisaputera, A., & Wuriyani, E. (2022). Development of synectic learning model to improve explanation text writing ability. In *Proceedings of the 7th Annual International Seminar on Transformative Education and Educational Leadership, AISTEEL 2022, 20 September 2022, Medan, North Sumatera Province, Indonesia*. <http://dx.doi.org/10.4108/eai.20-9-2022.2324704>
- Burns, A., & Siegel, J. (2018). Teaching the four language skills: Themes and issues. *International perspectives on teaching the four skills in ELT: Listening, speaking, reading, writing*, 1-17. https://doi.org/10.1007/978-3-319-63444-9_1
- Celik, B. (2019). Developing writing skills through reading. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 6(1), 206-214. <https://doi.org/10.23918/ijsses.v6i1p206>
- Delavar, A. (2019). Educational and psychological research. Virayesh Pub.

- Ebrahimi, A., Mirshahjafari, S. E., & Rabbani, A. (2022). Identification and explanation of synectics teaching-learning strategy â requirements, proportionateâ to generational characteristics of students in 2020-21. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 28(2), 65-96. <https://doi.org/10.52547/IRPHE.28.2.65>
- Habibikaleybar, R., Farid, A., & Bahadorikhosroshahi, J. (2019). The Effect of Novice Teaching and Seven-Step Learning Cycle Pattern on Improving Students' Creative Thinking. *Research in Teaching*, 7(1), 173-188. <https://doi.org/10.34785/J012.2019.563>
- Henanggil, M. D. F., Idris, M. R. M., Rasyid, Y., & Hayati, Y. (2022). A Synectic model based on literature ecocritic in poetry writing learning. *International Journal of Language Pedagogy*, 2(2), 105-112. https://doi.2991/978-2-494069-85-5_40
- Higgins, J., & Moeed, A. (2017). Fostering Curiosity in Science Classrooms: Inquiring into Practice Using Cogenerative Dialoguing. *Science Education International*, 28(3), 190-198. <https://doi.org/10.33828/sei.v28.i3.2>
- Hofman, M. A. (2019). On the nature and evolution of the human mind. *Progress in brain research*, 250, 251-283. <https://doi.org/10.1016/bs.pbr.2019.03.016>
- Jafarikamangar, F., & Foroghi, A. (2020). Comparison of the Effectiveness of Traditional and Synectics Teaching Methods on Composition Writing of Elementary Students. *Theory and Practice in Teachers Education*, 5(8), 47-74. https://itt.cfu.ac.ir/article_1216.html?lang=en
- Karimov, K., Imamov, A., & Imamov, E. (2023). Development of creative thinking in higher education. *Science and innovation*, 2(B2), 359-361.. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7650806>
- Komaria, N., & Wicaksono, I. (2019). The Effect of Using Synectics Model on Creative Thinking and Metacognition Skills of Junior High School Students. *International journal of instruction*, 12(3), 133-150. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.1239a>
- Muayah, B., Nuryatin, A., & Wagiran, W. (2023). The Effectiveness of Picture and Picture Model and Synectic Model in Poetry Writing Study for 10th Grade of Senior High School Students. *Seloka: Jurnal Pendidikan Bahasa dan Sastra Indonesia*, 12(1), 92-99. <https://journal.unnes.ac.id/sju/index.php/seloka>
- Nasution, N. E. A., Al Muhdhar, M. H. I., & Sari, M. S. (2023). Relationship between Critical and Creative Thinking Skills and Learning Achievement in Biology with Reference to Educational Level and Gender. *Journal of Turkish Science Education*, 20(1), 66-83. <https://doi.org/10.36681/tused.2023.005>
- Nikkola, T., Reunamo, J., & Ruokonen, I. (2022). Children's creative thinking abilities and social orientations in Finnish early childhood education and care. *Early Child Development and Care*, 192(6), 872-886. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1813122>

- Pantaleo, S. (2024). Elementary students' engagement in transduction and creative and critical thinking. *Literacy*, 58(1), 58-71. <https://doi.org/10.1111/lit.12350>
- Rasoli, Y., & EsaMorad, A. (2016). Effectiveness of Synectics Teaching Method on the creativity and academic achievement of students. *Journal of Innovation and Creativity in Human Science*, 6(1), 157-174. <https://sanad.i au.ir/en/Journal/ichs/Article/929134>
- Raximovich, K. K., & Solijonovich, N. A. (2022). Methods of Formation of Thinking Activities of High School Students. *Central asian journal of mathematical theory and computer sciences*, 3(6), 22-24. <http://cajmtcs.centralasi anstudies.org/index.php/CAJMTCS>
- Ruffini, C., Osmani, F., Martini, C., Giera, W. K., & Pecini, C. (2024). The relationship between executive functions and writing in children: a systematic review. *Child Neuropsychology*, 30(1), 105-163. <https://doi.org/10.1080/09297049.2023.2170998>
- Salas, N., & Silvente, S. (2020). The role of executive functions and transcription skills in writing: A cross-sectional study across 7 years of schooling. *Reading and Writing*, 33(4), 877-905. <https://doi.org/10.1007/s11145-019-09979-y>
- Schillings, M., Roebertsen, H., Savelberg, H., & Dolmans, D. (2023). A review of educational dialogue strategies to improve academic writing skills. *Active Learning in Higher Education*, 24(2), 95-108. <https://doi.org/10.1177/1469787418810663>
- Schwenke, D., Dshemuchadse, M., Rasehorn, L., Klarhölter, D., & Scherbaum, S. (2021). Improv to improve: The impact of improvisational theater on creativity, acceptance, and psychological well-being. *Journal of Creativity in Mental Health*, 16(1), 31-48. <https://doi.org/10.1080/15401383.2020.1754987>
- Setiawan, D. (2022). Students' Critical Thinking and Writing Skills in Project-Based Learning. *International Journal of Educational Qualitative Quantitative Research (IJE-QQR)*, 1(1), 15-22. <https://doi.org/10.58418/Ijeqqr.V1i1.5>
- Sitepu, E. (2023). Improving Student Learning Outcomes by Implementing Synectic Learning Strategies. *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, 9(8), 6714-6719. <https://doi.org/10.29303/jppipa.v9i8.4545>
- Ula, N. N. N., Purwanti, P. D., Prasetya, T. A., Sumarni, W., & Marwoto, P. (2022). Teacher's Perception of the Synectic Model and Problem-Based Learning on Poetry Writing Skills in Class IV Elementary School. *AL-ISHLAH: Jurnal Pendidikan*, 14(3), 4619-4628. <https://doi.org/10.35445/alishlah.v14i3.2228>
- Vakilaltojar, B. (2017). *Effect of storytelling on The sixth grade elementary girl student's writing skills*. Master's thesis.